

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 27ης Οκτωβρίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Επείγουσα προδικαστική διαδικασία — Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — Οδηγία (ΕΕ) 2016/343 — Άρθρα 3 και 6 — Διαχρονική εφαρμογή — Δικαστικός έλεγχος της προσωρινής κρατήσεως κατηγορουμένου — Εθνική ρύθμιση η οποία απαγορεύει την εξέταση, κατά το ένδικο στάδιο της διαδικασίας, του ζητήματος αν υφίστανται εύλογες υπόνοιες ότι ο κατηγορούμενος τέλεσε αδίκημα — Αντίθεση προς το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και παράγραφος 4, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών — Περιθώριο εκτιμήσεως που αναγνωρίζει η εθνική νομολογία στα εθνικά δικαστήρια να αποφασίζουν περί της εφαρμογής ή μη της εν λόγω συμβάσεως»

Στην υπόθεση C-439/16 PPU,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το *Spetsializiran nakazatelen sad* (ειδικευμένο ποινικό δικαστήριο, Βουλγαρία) με απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Αυγούστου 2016, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας κατά

Emil Milev,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe και Κ. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Bobek

γραμματέας: M. Aleksejev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 22ας Σεπτεμβρίου 2016,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο E. Milev, αυτοπροσώπως καθώς και εκπροσωπούμενος από τους S. Barborski και B. Mutafchiev, *advokati*,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους V. Soloveytchik και R. Troosters καθώς και από τη V. Bozhilova,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Οκτωβρίου 2016,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3 και 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παραστάσεως του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας κατά του Emil Milev σχετικά με τη διατήρηση της προσωρινής κρατήσεώς του.

Το νομικό πλαίσιο

Η ΕΣΔΑ

- 3 Υπό τον τίτλο «Το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και ασφάλεια», το άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), ορίζει ότι:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

[...]

γ) εάν συνελήφθη και κρατείται όπως οδηγηθή ενώπιον της αρμοδίας δικαστικής αρχής εις την περίπτωσιν ευλόγου υπονοίας ότι διέπραξεν αδίκημα, ή υπάρχουν λογικά δεδομένα προς παραδοχήν της ανάγκης όπως ούτος εμποδισθή από του να διαπράξη αδίκημα ή δραπετεύση μετά την διάπραξιν τούτου·

[...]

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

[...]»

- 4 Το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, με τίτλο «Δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης», ορίζει στην παράγραφο του 1:

«Παν πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως. [...]»

Η οδηγία 2016/343

- 5 Κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 2016/343, το οποίο φέρει τον τίτλο «Τεκμήριο αθωότητας»:
- «Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι τεκμαίρονται αθώοι μέχρις ότου αποδειχτεί η ενοχή τους σύμφωνα με τον νόμο.»
- 6 Το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Βάρος της απόδειξης», ορίζει:
- «1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η εισαγγελική αρχή φέρει το βάρος της απόδειξης της ενοχής των υπόπτων και των κατηγορουμένων. Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη οποιασδήποτε υποχρέωσης του δικαστή ή του αρμόδιου δικαστηρίου να αναζητούν τόσο ενοχοποιητικά όσο και απαλλακτικά στοιχεία και του δικαιώματος της υπεράσπισης να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οποιαδήποτε αμφιβολία περί της ενοχής είναι προς όφελος του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, μεταξύ άλλων και όταν το δικάζον δικαστήριο διατυπώνει εκτίμηση σχετικά με το εάν το συγκεκριμένο πρόσωπο θα πρέπει να αθωωθεί.»
- 7 Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την οδηγία έως την 1η Απριλίου 2018 και ενημερώνουν αμέσως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τα εν λόγω μέτρα.
- 8 Βάσει του άρθρου 15 της οδηγίας 2016/343, η οδηγία τέθηκε σε ισχύ στις 31 Μαρτίου 2016, δηλαδή την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Το βουλγαρικό δίκαιο

- 9 Κατά το άρθρο 63 του *Nakazatelno protsesualen kodeks* (κώδικα ποινικής δικονομίας, στο εξής: NPK), με τίτλο «Προσωρινή κράτηση»:
- «(1) Το μέτρο της “προσωρινής κρατήσεως” διατάσσεται όταν υφίστανται εύλογες υπόνοιες ότι ο κατηγορούμενος διέπραξε αδίκημα που επισύρει ποινή “στερητική της ελευθερίας” ή άλλη αυστηρότερη ποινή και προκύπτει από τα αποδεικτικά στοιχεία της υποθέσεως ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος φυγής του κατηγορουμένου ή τελέσεως αξιόποινης πράξεως από τον κατηγορούμενο.
- [...]»
- 10 Το άρθρο 64 του NPK, το οποίο αφορά την επιβολή του περιοριστικού μέτρου της «προσωρινής κρατήσεως» κατά το στάδιο της προδικασίας, προβλέπει τα εξής:
- «(1) Κατά το στάδιο της προδικασίας, το περιοριστικό μέτρο της “προσωρινής κρατήσεως” διατάσσεται από το αρμόδιο πρωτοβάθμιο δικαστήριο κατόπιν αιτήσεως του εισαγγελέα.
- [...]
- (4) Το δικαστήριο διατάσσει το περιοριστικό μέτρο της “προσωρινής κρατήσεως” όταν πληρούνται οι προβλεπόμενες στο άρθρο 63, παράγραφος 1, προϋποθέσεις· σε αντίθετη περίπτωση, το δικαστήριο δύναται να μη διατάξει περιοριστικό μέτρο ή να επιβάλει ηπιότερο μέτρο.
- [...]»

11 Κατά το άρθρο 65 του ΝΡΚ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαστικός έλεγχος της προσωρινής κρατήσεως κατά την προδικασία»:

(1) Καθ' όλη τη διάρκεια της προδικασίας, ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του δύναται να ζητήσει την αντικατάσταση του διαταχθέντος μέτρου της “προσωρινής κρατήσεως”.

[...]

(4) Το δικαστήριο αξιολογεί τις περιστάσεις σχετικά με τη νομιμότητα της κρατήσεως και αποφαινεται με διάταξη που κοινοποιείται στους διαδίκους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

[...]»

12 Το άρθρο 256 του ΝΡΚ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προετοιμασία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως», έχει ως ακολούθως:

«(1) Για την προετοιμασία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, ο εισηγητής δικαστής αποφαινεται επί:

[...]

2. Του περιοριστικού μέτρου χωρίς να εξετάσει το ζήτημα της υπάρξεως εύλογων υπονοιών περί τελέσεως αδικήματος από τον κατηγορούμενο·

[...]

(3) Σε περίπτωση αιτήματος σχετικά με το περιοριστικό μέτρο της “προσωρινής κρατήσεως”, ο εισηγητής υποβάλλει έκθεση επί της υποθέσεως σε δημόσια συνεδρίαση, παρουσία του εισαγγελέα, του κατηγορουμένου και του συνηγόρου του. Κατά την έκδοση της διατάξεως, το δικαστήριο εξετάζει κατά πόσο πληρούνται οι προϋποθέσεις αντικαταστάσεως ή ακυρώσεως του περιοριστικού μέτρου, χωρίς να εξετάσει αν υφίστανται εύλογες υπόνοιες περί τελέσεως αδικήματος.

[...]»

13 Κατά το άρθρο 270 του ΝΡΚ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποφάσεις επί του περιοριστικού μέτρου και επί άλλων μέτρων δικαστικού ελέγχου κατά τη διάρκεια της δίκης»:

«(1) Το ζήτημα της αντικαταστάσεως του περιοριστικού μέτρου δύναται να εγερθεί καθ' όλη τη διάρκεια της δίκης. Σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών, δύναται να υποβληθεί νέο αίτημα σχετικά με το περιοριστικό μέτρο ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου.

(2) Το δικαστήριο αποφαινεται με διάταξη σε δημόσια συνεδρίαση, χωρίς να εξετάσει αν υφίστανται εύλογες υπόνοιες περί τελέσεως αδικήματος από τον κατηγορούμενο.

[...]

(4) Η διάταξη που αναφέρεται στις παραγράφους 2 και 3 δύναται να προσβληθεί με έφεση, υπό τους όρους που καθορίζονται στο κεφάλαιο είκοσι δύο.»

Η υπόθεση της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 14 Στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας που κινήθηκε το 2013, ο E. Milev κατηγορήθηκε για την τέλεση πλειόνων αδικημάτων, μεταξύ των οποίων διεύθυνση ένοπλης εγκληματικής οργανώσεως, απαγωγή, κλοπές και απόπειρα ανθρωποκτονίας, οι οποίες τιμωρούνται με ποινές μεταξύ τριετούς φυλάκισης και ισόβιας κάθειρξης χωρίς δυνατότητα μετατροπής. Από τις 24 Νοεμβρίου 2013 τελεί υπό προσωρινή κράτηση.
- 15 Η ποινική διαδικασία εισήλθε στο ένδικο στάδιό της στις 8 Ιουνίου 2015. Έκτοτε, το Spetsializiran nakazatelen sad (ειδικευμένο ποινικό δικαστήριο, Βουλγαρία) αποφάνθηκε δεκαπέντε φορές επί αιτήσεων που υποβλήθηκαν από τον E. Milev για άρση της προσωρινής κρατήσεως.
- 16 Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 270, παράγραφος 2, του ΝΡΚ, το δικαστήριο αυτό αποφάνθηκε επί των εν λόγω αιτήσεων χωρίς να εξετάσει αν υφίστανται εύλογες υπόνοιες περί τελέσεως αδικήματος από τον κατηγορούμενο.
- 17 Το Spetsializiran nakazatelen sad (ειδικευμένο ποινικό δικαστήριο) εκτιμά ότι το εθνικό δίκαιο το οποίο διέπει την ποινική διαδικασία είναι αντίθετο προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από την ΕΣΔΑ. Πράγματι, ενώ το εν λόγω εθνικό δίκαιο απαγορεύει στον δικαστή, κατά το ένδικο στάδιο της υποθέσεως, να αποφαινεται, στο πλαίσιο του δικαστικού ελέγχου μέτρου προσωρινής κρατήσεως, κατά πόσον υφίστανται εύλογες υπόνοιες ότι ο κατηγορούμενος τέλεσε τα αδικήματα που του αποδίδονται, το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και παράγραφος 4, της ΕΣΔΑ επιτρέπει τη συνέχιση της κρατήσεως του κατηγορουμένου μόνον «εις την περίπτωσην ευλόγου υπονοίας ότι διέπραξεν αδίκημα».
- 18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Spetsializiran nakazatelen sad (ειδικευμένο ποινικό δικαστήριο) απευθύνθηκε στο Varhoven kasatsionen sad (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Βουλγαρία). Με γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 7 Απριλίου 2016 η ολομέλεια του ποινικού τμήματος του δικαστηρίου αυτού επιβεβαίωσε ότι μεταξύ του εθνικού ποινικού δικονομικού δικαίου και της ΕΣΔΑ υπήρχε σύγκρουση η οποία και προκάλεσε πολλακίς την καταδίκη της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με την πρώτη από τις καταδικές αυτές να ανατρέχει στο έτος 1999 (βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση της 25ης Μαρτίου 1999, Nikolova κατά Βουλγαρίας [τμήμα μείζονος συνθέσεως], CE:ECHR:1999:0325JUD003119596).
- 19 Το Varhoven kasatsionen sad (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) επισήμανε επίσης στην εν λόγω γνωμοδότηση, αφενός, ότι η λύση η οποία συνίσταται στην ανάθεση σε πρωτοβάθμιο δικαστικό σχηματισμό διαφορετικό από αυτόν που αποφάσισε τη θέση σε προσωρινή κράτηση ή σε άλλο δικαστήριο της εξουσίας να αποφανθεί επί των λόγων συνεχισεως της προσωρινής κρατήσεως θα προσέκρουε τόσο σε νομικά όσο και σε πρακτικά εμπόδια. Αφετέρου, έκρινε ότι το γεγονός ότι το δικαστήριο το οποίο επιλαμβάνεται της υποθέσεως κατά το ένδικο στάδιο αυτής αποφαινεται και επί της υπάρξεως εύλογων υπονοιών ότι ο κατηγορούμενος τέλεσε το αδίκημα που του αποδίδεται έρχεται ενδεχομένως σε αντίθεση με την απαίτηση περί αμεροληψίας του δικαστή που καθιερώνεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Varhoven kasatsionen sad (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο), εκτιμώντας ότι οι διατάξεις της εθνικής ποινικής δικονομίας ενδέχεται να είναι, σε κάθε περίπτωση, αντίθετες προς τις διατάξεις της ΕΣΔΑ και επισημαίνοντας την ανάγκη νομοθετικής παρεμβάσεως προκειμένου να λήξει η προαναφερθείσα σύγκρουση, ανέφερε, στην από 7 Απριλίου 2016 γνωμοδότησή του ότι «[ε]ίναι προφανές ότι δεν είμαστε σε θέση να προτείνουμε λύση στο ζήτημα. Τασσόμεθα σαφώς υπέρ της άποψης ότι κάθε δικαστικός σχηματισμός πρέπει να εκτιμά αν θα δώσει προτεραιότητα στην ΕΣΔΑ ή στο εθνικό δίκαιο, και αν στο πλαίσιο αυτό είναι σε θέση να αποφανθεί». Το δικαστήριο αυτό επισήμανε επίσης, στην εν λόγω γνωμοδότηση, ότι αποφασίστηκε η κοινοποίησή της στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, προκειμένου να κινηθεί διαδικασία τροποποίησης των επίμαχων νομοθετικών διατάξεων.

- 21 Κατά το Spetsializiran nakazatelen sad (ειδικευμένο ποινικό δικαστήριο), η γνωμοδότηση της 7ης Απριλίου 2016 έχει ισχύ ανάλογη προς αυτή ερμηνευτικής αποφάσεως και η αιτιολογία που περιέχει είναι ως εκ τούτου δεσμευτική για κάθε εθνικό δικαστήριο. Το ως άνω δικαστήριο αμφιβάλλει ωστόσο για το αν η αιτιολογία αυτή είναι σύμφωνη με τα άρθρα 3 και 6 της οδηγίας 2016/343. Έχοντας επίγνωση του ότι η προθεσμία μεταφοράς της οδηγίας αυτής δεν έχει ακόμη εκπνεύσει, υπενθυμίζει πάντως ότι, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου, τα αρμόδια εθνικά όργανα, περιλαμβανομένων των δικαστηρίων, οφείλουν να μη λαμβάνουν μέτρα που μπορούν να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο την επίτευξη του επιδιωκόμενου από την εν λόγω οδηγία αποτελέσματος.
- 22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Spetsializiran nakazatelen sad (ειδικευμένο ποινικό δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Είναι σύμφωνη με τα άρθρα 3 και 6 της οδηγίας 2016/343 της 9ης Μαρτίου 2016 (που αφορούν το τεκμήριο αθωότητας και το βάρος αποδείξεως στις ποινικές διαδικασίες, αντίστοιχα) νομολογία εθνικού δικαστηρίου, συγκεκριμένα, δεσμευτική γνωμοδότηση του Varhoven [kasatsionen] sad (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου) (εκδοθείσα μετά τη θέσπιση της οδηγίας 2016/343 της 9ης Μαρτίου 2016, αλλά πριν από την εκπνοή της προθεσμίας για τη μεταφορά της στην εσωτερική έννομη τάξη), σύμφωνα με την οποία το Varhoven [kasatsionen] sad (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο), αφού διαπίστωσε ότι υπάρχει σύγκρουση μεταξύ, αφενός, του άρθρου 5, παράγραφος 4, σε συνδυασμό με το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της ΕΣΔΑ και, αφετέρου, του εθνικού δικαίου (άρθρο 270, παράγραφος 2, του ΝΡΚ) ως προς το ζήτημα αν πρέπει να εξετάζονται οι εύλογες υπόνοιες ενοχής του κατηγορουμένου για αδίκημα (στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας της παράτασης ισχύος του περιοριστικού μέτρου της “προσωρινής κρατήσεως” κατά το ένδικο στάδιο της ποινικής διαδικασίας), αναγνώρισε στα δικαστήρια ουσίας ότι είναι ελεύθερα να αποφασίζουν αν πρέπει να συμμορφωθούν με την ΕΣΔΑ ή όχι;»

Επί της επείγουσας διαδικασίας

- 23 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να εξεταστεί η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως κατά την επείγουσα προδικαστική διαδικασία του άρθρου 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 24 Προς στήριξη του αιτήματός του αυτού, το εν λόγω δικαστήριο αναφέρει ότι ο E. Milev τελεί υπό προσωρινή κράτηση από τις 24 Νοεμβρίου 2013. Επιπλέον φρονεί ότι, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο προδικαστικό ερώτημα, εάν το εθνικό δικαστήριο που καλείται να αποφανθεί επί της συνεχίσεως της προσωρινής κρατήσεως του E. Milev διαπιστώσει την έλλειψη εύλογων υπονοιών ότι τέλεσε τα αδικήματα για τα οποία κατηγορείται θα πρέπει να τον αφήσει αμέσως ελεύθερο.
- 25 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η παρούσα προδικαστική παραπομπή αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2016/343, η οποία εμπίπτει στον τίτλο V του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Κατά συνέπεια, είναι δυνατή η εξέτασή της με την επείγουσα προδικαστική διαδικασία.
- 26 Δεύτερον, όσον αφορά το κριτήριο σχετικά με το επείγον, πρέπει, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος στην υπόθεση της κύριας δίκης στερείται επί του παρόντος της ελευθερίας του και ότι η συνέχιση της κρατήσεώς του εξαρτάται από την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης (απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εν προκειμένω, από τα στοιχεία που διαβίβασε το αιτούν δικαστήριο και τα οποία υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 17 έως 20 της παρούσας αποφάσεως, προκύπτει ότι ο E. Milev τελεί υπό προσωρινή κράτηση και ότι η λύση της διαφοράς της κύριας δίκης θα οδηγήσει ενδεχομένως το αιτούν δικαστήριο στην απόφαση να θέσει τέλος στην κράτηση αυτή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 24).

27 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το τέταρτο τμήμα του Δικαστηρίου αποφάσισε, στις 17 Αυγούστου 2016, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να δεχθεί το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου να εξετάσει την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με την επείγουσα προδικαστική διαδικασία.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 28 Με το προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 3 και 6 της οδηγίας 2016/343 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 7 Απριλίου 2016 το Varhoven kasatsionen sad (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) στην αρχή της περιόδου μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας και η οποία παρέχει στα εθνικά δικαστήρια που είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί προσφυγής κατά αποφάσεως περί προσωρινής κρατήσεως τη δυνατότητα να αποφασίσουν, κατά το ένδικο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, εάν η συνέχιση της προσωρινής κρατήσεως κατηγορουμένου πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικού ελέγχου ως προς, μεταξύ άλλων, το κατά πόσον υφίστανται εύλογες υπόνοιες ότι ο εν λόγω κατηγορούμενος διέπραξε το αδίκημα που του αποδίδεται.
- 29 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, κατά το άρθρο 15 της οδηγίας 2016/343, η εν λόγω οδηγία τέθηκε σε ισχύ στις 31 Μαρτίου 2016 και ότι, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, αυτής, η προθεσμία μεταφοράς εκπνέει την 1 Απριλίου 2018.
- 30 Δεδομένου ότι η εν λόγω προθεσμία σκοπεί κυρίως στο να παράσχει στα κράτη μέλη τον αναγκαίο χρόνο για τη θέσπιση των μέτρων μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, δεν μπορεί να προσαφθεί στα κράτη αυτά ότι δεν μετέφεραν την οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη τους πριν από την παρέλευση της προθεσμίας αυτής (βλ. αποφάσεις της 18ης Δεκεμβρίου 1997, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, σκέψη 43, καθώς και της 15ης Οκτωβρίου 2009, *Hochtief και Linde-Kca-Dresden*, C-138/08, EU:C:2009:627, σκέψη 25).
- 31 Ωστόσο, γεγονός παραμένει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να μη θεσπίζουν, κατά τη διάρκεια της προθεσμίας μεταφοράς μιας οδηγίας, διατάξεις δυνάμενες να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο το επιδιωκόμενο από την οδηγία αποτέλεσμα (βλ. αποφάσεις της 18ης Δεκεμβρίου 1997, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, σκέψη 45, και της 2ας Ιουνίου 2016, *Pizzo*, C-27/15, EU:C:2016:404, σκέψη 32). Δεν ασκεί συναφώς επιρροή το εάν οι διατάξεις αυτές του εθνικού δικαίου, που θεσπίστηκαν μετά τη θέση σε ισχύ της οικείας οδηγίας, αποσκοπούν ή όχι στη μεταφορά της οδηγίας αυτής (βλ. απόφαση της 4ης Ιουλίου 2006, *Αδενέλερ κ.λπ.*, C-212/04, EU:C:2006:443, σκέψη 121).
- 32 Επομένως, από την ημερομηνία κατά την οποία μια οδηγία τέθηκε σε ισχύ, οι αρχές των κρατών μελών καθώς και τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να απέχουν στο μέτρο του δυνατού από το να ερμηνεύουν το εσωτερικό δίκαιο κατά τρόπο ο οποίος, μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας αυτής, θα μπορούσε να θέσει σοβαρά σε κίνδυνο την υλοποίηση του επιδιωκόμενου από την οδηγία αυτή σκοπού (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 4ης Ιουλίου 2006, *Αδενέλερ κ.λπ.*, C-212/04, EU:C:2006:443, σκέψεις 122 καθώς και 123).
- 33 Το αιτούν δικαστήριο, ωστόσο, διερωτάται κατά πόσον η γνωμοδότηση που εξέδωσε το Varhoven kasatsionen sad (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) στις 7 Απριλίου 2016 συνιστά ενδεχομένως μέσο ερμηνείας του εθνικού δικαίου που μπορεί να θέσει σοβαρά σε κίνδυνο την υλοποίηση του επιδιωκόμενου από την οδηγία 2016/343 σκοπού.
- 34 Συναφώς, διαπιστώνεται, όπως προκύπτει από το ίδιο το κείμενο της γνωμοδοτήσεως, ότι αυτή δεν επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται προσφυγής κατά μέτρων περί διατηρήσεως της προσωρινής κρατήσεως να εκδώσουν απόφαση με συγκεκριμένο περιεχόμενο, αφότου ποινική υπόθεση έχει παραπεμφθεί στο ακροατήριο. Αντιθέτως, από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου

προκύπτει ότι η εν λόγω γνωμοδότηση παρέχει στα εν λόγω δικαστήρια την ελευθερία να εφαρμόσουν τις διατάξεις της ΕΣΔΑ, όπως αυτές έχουν ερμηνευτεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ή τις διατάξεις της εθνικής ποινικής δικονομίας.

- 35 Κατά συνέπεια, η γνωμοδότηση του Varhoven kasatsionen sad (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου), της 7ης Απριλίου, δεν μπορεί να θέσει σοβαρά σε κίνδυνο, μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας 2016/343, την υλοποίηση των επιδιωκόμενων από την οδηγία αυτή σκοπών.
- 36 Με βάση τα ανωτέρω, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η από 7 Απριλίου 2016 γνωμοδότηση που εξέδωσε το Varhoven kasatsionen sad (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Βουλγαρία) στην αρχή της περιόδου μεταφοράς της οδηγίας 2016/343, η οποία παρέχει στα εθνικά δικαστήρια που είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί προσφυγής κατά αποφάσεως περί προσωρινής κρατήσεως τη δυνατότητα να αποφασίσουν, κατά το ένδικο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, εάν η συνέχιση της προσωρινής κρατήσεως κατηγορουμένου πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικού ελέγχου ως προς, μεταξύ άλλων, το κατά πόσον υφίστανται εύλογες υπόνοιες ότι ο εν λόγω κατηγορούμενος διέπραξε το αδίκημα που του αποδίδεται, δεν μπορεί να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο, μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας αυτής, την υλοποίηση των επιδιωκόμενων από αυτή σκοπών.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 37 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Η από 7 Απριλίου 2016 γνωμοδότηση που εξέδωσε το Varhoven kasatsionen sad (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Βουλγαρία) κατά την έναρξη της περιόδου μεταφοράς της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, η οποία παρέχει στα εθνικά δικαστήρια που είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί προσφυγής κατά αποφάσεως περί προσωρινής κρατήσεως τη δυνατότητα να αποφασίσουν, κατά το ένδικο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, εάν η συνέχιση της προσωρινής κρατήσεως κατηγορουμένου πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικού ελέγχου ως προς, μεταξύ άλλων, το κατά πόσον υφίστανται εύλογες υπόνοιες ότι ο εν λόγω κατηγορούμενος διέπραξε το αδίκημα που του αποδίδεται, δεν μπορεί να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο, μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας αυτής, την υλοποίηση των επιδιωκόμενων από αυτή σκοπών.

(υπογραφές)